ΠΕΔΑ-ΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

PEDANII DIOSCORIDIS Anazarbeide medicinali materia libri primi præfatio,

Io. Ruellio Sueßionēſi interprete.

ΠΟΛΛΩΝ ἐμόγον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ νέων συντεταξαμένων περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως, ἢ δοκιμασίας φίλτατε Ἀρεῖε πειράσομαί σοι παρασχεῖν μὴ κενὴν, μὴ δὲ ἄλογον ὁρμὴν ἐγκλίναι πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν. διὰ τὸ τὸν μὲν αὐτῶν, μὴ τετελειωκέναι, τὸν δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀνεγράψαι. Ἰόλας μὲν γὰρ ὁ Βιθυνὸς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος, ἐπ' ὀλίγον ἥψαντο τῆς αὐτῆς πραγματείας. τὴν βοτανικὴν παντελῶς ἐάσαντες παρέδοσαν. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν μεταλλικῶν, ἀρωμάτων πάντες ἐμνημόνευσαν.* Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἰατρὸς, οὗτοι γὰρ δοκοῦσιν ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνεγράψαι, πολλὰς ῥίζας εὐχρηστοτάτας, καί τινας βοτανὰς ἀπαρασημειώτους εἶασαν. πολλῷ τοῖς μὲν ἀρχαίοις μαρτυρητέον μετὰ τῆς

QVanquã amiciſsime Aree, complures nõ veterũ modò, ſed recẽtiorũ quoq; de medicamẽtorũ cõpoſitione, viribꝰ atq; probatione cõmẽtati ſunt: nobis tũ nec vanũ, nec à ratiõe abhorrẽtẽ impetũ animi ad hoc opꝰ inceſsiſſe, tibi oſtẽdere tẽtabimꝰ: quorũ nõnulli abſolutũ nihil ẽdiderũt, alij q̃ plurima, q̃ auditu percũctãdo didicerãt, ſcriptis tradiderũt. Siq; dẽ Bithinꝰ Iolas & Heraclides Tarentinus, omiſſa prſus herbarũ tractatiõe, rẽ ſanè q̃ paucis perſtrixerũt. Neq; verò oẽsilli de metallicis quicq̃ rebꝰ aut odoramẽtis memoriæ prodiderũt. Crateuas autẽ herbariꝰ, & Andreas medicꝰ, q̃ cæteris diligẽtius hac in parte verſati vidẽtur, radices multas apprimè vtileis, herbáſq; haud quaquá adnotatas, reliquerũt. Veruntamen priſcorũ ſubſcribere oportet ſentẽtiis: quos etſi

pauca ipſis referãtur accepta, magnã tamẽ impẽdiſſe diligentiã cõſtat. Iunioribus minus aſſentiendũ: è q̃bus IuliusBaſſus, & Niceratus, & Petronius, Niger, & Diodotus, Aſclepiadæ omnes, medicinalẽ materiãvernaculã cognitãq; vulgò, dignã cẽſuerũt quę ab ipſis literis exactè mãdarẽt: & vt medicamẽtorũ vires, ꝓbationẽſq; curſim cõplexi, ſic nullo experimento eorũ effectus colligẽtes, inani verò reddẽdarũ cauſarũ ſtudio verba fundẽtes, alia ꝓ aliis ſcriptitãdo, rẽ in aceruũ cõgeriẽq; cõtrouerſiarũ extulerũt. Siquidẽ quí inter eos egregius habetur Niger, euphorbiũ, naſcẽtis in Italia, chamelææ ſuccũ eſſe cõtẽdit: androſæmónq; eandẽ herbã cũ hyperico eſſe. quinetiã aloën in Iudæa foſsilẽ naſci, & pleraq; his ſimilia exponit, reclamãte euidẽtia, q̃ prorſus veritati refragãt. Quibus cõiectura colligi poteſt, ea nõ oculata fide ſed narratiõe potiꝰ ab aliis accepiſſe. In ordine iidẽ ipſi aberrarũt, partĩ eorũ diſcrepãteis nulláq; cognatione cõiũctas vireis collidẽtes: partĩ ꝓ elemẽta literarũ ſcripta ĩ ordiné digerẽtes, quò facilioꝰ memorię mãdarẽtur, genera & eorũ effectus

τῆς ὀλιγόπιτος τῶν παραδοθέντων, καὶ τὴν ἀκρίβειαν παρεσπαραλαβοῦσι. τοῖς μὴν νέοις οὐ συγκαταθετέον, ὧν ὅτι Βάσσος ὁ ἰουλιανὸς, καὶ Νικήρατος, καὶ Πετρώνιος, Νίγερ τε, καὶ Διόδοτος, ἀσκληπιάδαι πάντες. οἱ τὴν μὴν πᾶσι σύμφυλλον καὶ γνώριμον ὕλην, ἠξίωσαν ἐπὶ ποσὸν ἀναγραφῆς ἀκριβοῦς· τὰς δὲ τῶν φαρμάκων δυνάμεις καὶ δοκιμασίας ἐξ ἐπιδρομῆς παρέδοσαν, οὐ τῇ πείρᾳ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν κανονίζοντες. τῇ δὲ τῆς αὐτῆς κενοφωνίᾳ, εἰς * ὄγκον διαφορὰς ἑκάστου αὐτῶν ἀναφέροντες μετὰ τοῦ καὶ ἄλλα αὖτ' ἄλλων ἀναγράφειν. ὁ χοιρὸς διαφερὴς δοκῶν εἶναι ἐν αὐτοῖς Νίγερ, τὸ ἐφόρβιον φησὶν ὀπὴν εἶναι χαμελαίας, γλυνωμένης ἐν Ἰταλίᾳ. καὶ τὸ ἀνδρώσαιμον, τιτὸν ὑπάρχειν ἀφρικῶν, ἀλόην δὲ ῥιζοτομεῖν ἐν Ἰουδαίᾳ γίνεσθαι. καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια πλεῖστα παρὰ τὴν ἀλήθειαν ἐκτίθεται ψευδῶς. ἅπερ ὅτι τεκμήρια οὐκ ἀπὸ ψυχῆς, ἀλλὰ τῆς ἐκ παρακουσμάτων ἰσοτείας. ἥμαρτον δὲ καὶ περὶ τὴν τάξιν. οἱ μὲν ἀσυμφύλλους δυνάμεις συγκεύσαντες, οἱ δὲ κατὰ στοιχεῖα * ἀναγράψαντες. διάζευξαν * τὰς ὁμογλώσσους, τά τε γλῶν καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν,

τῶν, ὡς διὰ τοῦτο ξυμπεμόνευτα γίνεσθαι. ἡμεῖς δ' * ὡς ἔστιν εἰπεῖν ἐκ προόδου ἡλικίας, ἄλλην τὴν πρὸς ἕκαστα ἐπιθυμίαν περὶ τὸ ἐπιγίγνεσθαι τῆς ὕλης, καὶ πολλῷ γε ἐπελθόντες. εἶτα γὰρ ἡμῖν παπωτικὸν τὸν βίον, συναγωγαῖς τὴν περαγματείαν ἐν ἓξ βιβλίοις σὺν προτρεψαμένῳ, ὦ ἐγὼ τοῦ σύνταξιν ἀπαιτέσαντος, εὐχάριστον ἐκπληρωῦντες πάθος. δι' ὃ ἔχεις πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν, φύσει μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους οἰκείως, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους, ἰδιαίτερον δ' πρὸς ἡμᾶς, δεῖγμα δὲ ὀλίγου τε ἐν σοὶ καλοκαγαθίας, ἐκ δὲ τοῦ κρατίστου Λικινίου Βάσσου πρὸς σὲ διάθεσις, ἣν ἔγνωμεν συνδιάγοντες ὑμῖν, ἀξιοζήλωτον τὸ παρ' ἀμφοτέρων ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν ὁρῶντες, παρακαλοῦμεν δέ σε καὶ τοὺς ἐντυγχανομένους τοῖς ὑπομνήμασι, μὴ τὴν ἐν λόγοις ἡμῶν δύναμιν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς πράγμασι μετ' ἐμπειρείας ἐπιμέλειαν. μετὰ γὰρ πλείστης ἀκριβείας τὰ μὲ πλεῖστα δι' αὐτοψίας γνόντες, τὰ δὲ ἐξ ἱστορίας συμφώνου τοῖς πᾶσι καὶ ἀκριβεστάτων παρ' ἑκάστοις ἐπιχωρίων ἀκριβώσαντες, πειρασόμεθα καὶ τῇ τάξει διαφόρῳ χρήσασθαι, καὶ τὰ γένη καὶ τὰς δυνάμεις ἑκάστου ἀπὸ τῶν ἀνα-

effectᵒ à sua cognitiõe diſiũgẽtes. Nos verò ab ieũte, vt ita dicã, iuẽta. iugi deſiderio cognoſcẽdæ materiæ allecti, ꝓmultis regiõibᵒ peragratis (nec. n. neſcis nos militarẽ vitã exegiſſe) tuo hortatu cõmẽtationẽ ĩ ſex libros cõtulimus. quod opⁿ tibi dicamus, Aree, animi grãtitudine obſequẽtes, ob eũ quo nos ꝓſequeris affectũ. Etenim natura cũ in omneis eruditione excultos, tũ verò in eos qbᵒ cũ tibi ciuilẽ artis neceſſitudo ĩtercedit, ꝓnᵒ ad amiticiã eẽ ſoles: in nos etiã aliquãto peculiariᵒ. Enimuerò nõ paruũ ꝓbet tuæ ꝓbitatis argumẽtũ, optimi viri Licinij Baſsi ſingularis erga te amicitia: quã vnà nobiſcũ degẽtes nouimus, cũ mutuã ĩter vos bñuolẽtiã ęmulatiõe dignã intueremur. Admonitũ aũt te velim, eóſq; qui in hoſce cõmẽtarios incidẽt, ne ĩ verbis facultatẽ noſtrã æſtimetis, ſed potius adhibitã rebᵒ cũ peritia curã. Etenĩ prurima viſu ipſi exactiſſimè cognouimᵒ: quędã etiã ex ea, de qua ĩter oẽs cõuenit, hiſtoria ꝓcũctatiõéq; rerũ apud ſingulos vernacularũ diligẽter acceꝑimᵒ. Dabimus igiť operã, vt differẽti ab aliis ordine tradito, genera medicinarũ viréſq;

describãt. Quòd aũt necessaria sit medicamẽtorũ ratio nemo est fermè q̃ ignoret, q̃ ea & toti arti cõiũcta sit, vniuersisq; eius partib⁹ efficax administret auxiliũ. Quare per medicamẽtorũ cõpositiones atq; misturas, & facta in morbis pericula extẽdi, & incremẽtũ capescere potest, q̃ plurimũ conferẽte singulorũ medicaminũ cognitiõe. Quinetiã vernaculã familiarẽq̃; materiã cõplectemur, vt p̃fecta sit quę à nobis relinquet doctrina. Verũ imprimis curã impẽdere oportet, vt suis tẽporib⁹ singula & demetãtur & recõdãtur. certè p̃ horũ ratione aut valẽt virib⁹, aut euanido nullóq; munere fũgũtur. Serena igitur cœli cõstitutiõe demetẽda sũt. Magni q̃dẽ refert ĩter colligẽdũ, si vel squalores vel ĩbres infesti sint: quẽadmodũ si loca, in q̃b⁹ prodeũt, cliuosa, & vẽtis exposita sint & p̃flata, frigidáq; & aquis carẽtia: in his.n. locis vires eorũ lõgè validiores intelligũtur. Cõtrà, quæ in cãpestribus, riguis, & opacis, cæterisq̃; locis à vẽto silẽtibus enascũtur, plerũq; degenerãt, & min⁹ virib. valẽt, multóq; magis, si nõ suo tẽpore nec opportunè colligantur, aut

γεάλφαθαι. Οπ γεμὶὺ αὐαγκαῖος ὑπαρχει ὁ περὶ φαρμάκων λόγος, παντὶ που δῆλον, συνειζευγμένος ὅλῃ τῇ τέχνῃ, καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ συμμαχίαν ἀπόπτητον παντὶ μέρει παρεχόμενος. καὶ διότι δύναται αὔξεσθαι κατά τε τὰς σκευασίας καὶ τὰς μίξεις καὶ τὸν ὅπι τῶν παθῶν πειρασμοὶς, πλεῖστα συμβαλλομένης τῆς περὶ ἕκαστον τῶν φαρμάκων γνώσεως. περὶ πάντων δὲ καὶ τῶν συνήθη καὶ σύμφυλλον ὕλλω, ἵνα ἡ γεγραμμένη γένηται τελεία. περὶ πάντων οὖν φερεπίζειν τῆς ἀποθέσεως καὶ συλλογῆς ἑκάστου κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς προσήκει. παρὰ γὰρ δὴ τούτοις ἢ ἐνεργεῖ, ἢ ἐξίτηλα γίνεται τὰ φάρμακα. αἰθρίου γὰρ ὄντος τοῦ κατασήματος συλλέγειν δεῖ. μεγάλη γὰρ * καὶ τούτῳ ὑπάρχει διαφορὰ, * τῶν αὐχμῶν ἢ ὄμβρων γινομένων τῶν συλλογῶν πρεῖσθαι. ὥς γε καὶ τὸ ὀρεινοὺς καὶ ὑψηλοῦς καὶ διαπνεομένους καὶ ψυχροὺς καὶ ἀνύδρους εἶναι τοὺς τόπους· ἰσχυρότερα γάρ εἰσιν αἱ δυνάμεις αὐτῶν, αἱ δὲ ἐν πεδινοῖς καὶ καθύγροις καὶ κατασκίοις καὶ μὴ διαπνεομένοις, ἀτονώτερα κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ μᾶλλον αἱ μὴ κατ' ὥραν ἐυκαίρως συλλεγεῖσαι, ἢ

δι'

δι' ἀδένειαν ἐφθαρμένα. δεῖ δὲ γινώσκειν μὲν τοι ὅτι πολλάκις, ταῦτα παρὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ παρὰ τὴν σύγκρασιν τοῦ ἔτους, τάχιον ἢ βραδύτερον ἀκμάζει. ἔνια δὲ καὶ παρὰ τὴν ἑαυτῶν ἰδιότητα, ἐν χειμῶνι αὐξῆται τε καὶ φύλλα φέρει· τινὰ δὲ καὶ δὶς τοῦ ἔτους αὐξοφορεῖ. τὸν δὲ βελόμενον ἐν τούτοις ἐμπειρίαν ἔχειν, δεῖ κατάγειν τὴν ἀρίστην βλάστησιν ἐκ τῆς γῆς, ἀκμάζουσι καὶ παρακμάζουσι παρατυγχάνειν. οὔτε γὰρ ὁ τὴν βλάστην ἐν τετυχηκὼς μόνον, δύναται τὸ ἀκμάζον γνωρίσαι, οὔτε ὁ ἑωρακὼς τὰ ἀκμάζοντα, τὸ ἀρίστην ἐπιγνῶναι. παρὰ γὰρ τὸν μεταλλαγμοὺς τῶν φύλλων, καὶ τὰ μεγέθη τῶν καυλῶν καὶ αὐξῶν καὶ καρπῶν, καὶ πάνυ ἄλλας ἰδιότητας, μεταλλαγὰς γίνεται ἐπ' ἐνίοις τοῖς μὴ ὧδε τὴν θέαν ποιησαμένοις. παρὰ ταύτην γοῦν τὴν αἰτίαν, πολλοὶ τῶν ἀναξαφάντων ἐπλανήθησαν, εἰπόντες τινὰ μήτε αὐξῆσαι μήτε καυλὸν μήτε καρπὸν φέρειν. καθάπερ ὅτι τὸ ἀγρώστεως καὶ βουνίου καὶ πενταφύλλου. ὁ δὲ πολλάκις* ἐντετυχηκὼς αὐτοῖς καὶ ἐν πολλοῖς τόποις μάλιστα τὴν ἐπίγνωσιν ποιήσεται, καὶ μὴν τοι εἰδέναι ὅτι μόνα τὰ βοτανικὰ φαρμάκων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένει, οἷον ἑλλέβορος ὁ λευκὸς καὶ μέλας, τὰ δὲ λοιπὰ μέχρι τριετίας ἐπιτοπλοίζον εἰσὶν † οὐχρησα.

*ἃ μὲν

aut si per imbecillitatem intabuerint. Neq; ignorandum, sæpe pro peculiari loci natura, aut anni clemétia, maturi⁹ aut seri⁹ adolescere. Nónulla propria vi, hyeme florent & folia pariũt: quędã bis anno florifera. Quare cui in animo est horũ peritiã assequi, necesse est eũ prima germinatiõe solo emergentibus, adultis & senescentib⁹ adesse. Nã qui pulluláti herbę dũtaxat adstiterit, adultã cognoscere nõ potest, neque qui adultã tantũ inspexerit, nuper erũpentẽ noscet. Quo fit, vt propter mutatã foliorũ faciẽ, cauliũ proceritates, florũ seminisq; magnitudiné, & id genus alias peculiares notas, nõnulli q olim has rerũ varietates nõ pspexerũt, magno in errore versẽtur. Quæ causa etiã nonnullis scriptorib⁹ ipsosuit, q herbas quasdã, verbi gratia, gramẽ, qnquefolium, & tussilaginẽ emittere floré, fructũ & caulẽ, negãt. Ergo qui sæpius ad visendas herbas & earũ natales se contulerit, earũ cognitioné maximèc̃ sequeẽ. Scire etiamnũ cõuenit, sola ex herbaceis medicaminibus veratri genera, nigrum, inquã, & cãdidũ multis edurare annis: reliqua à trimatu ĩutilia.

Quę vero fruticosa sunt, sicut stœchas, trixago, poliũ, abrotonũ, seriphũ, absinthiũ, hyssopũ, & alia id genꝰ, semine pręgnãtia demetãt. flores quoq; antea, q̃ spõte sua decidãt. fructꝰ aũt, vt maturi decerpãt necesse est: & semina, vbi siccari cœperit, priusq̃ defluãt. Herbarũ succus & foliorũ elici debet, germinãtibꝰ tũ primũ cauliculis. Lac & lachrymæ excipiãtur, ĩciso per summũ adolescẽtię vigorũ caule. Radices, & liquamẽta, corticésve vt recõdant, eximere cõuenit cũ herbę suis foliis exuũtur. Siccãtur etiã expurgatę in bi, locis asperginẽ nõ redolẽtibꝰ: sed quę luto aut puluere sũt obsitæ, aqua elui debẽt. Flores & omnia quæ iucundũ odoré efflãt, arculis tiliaceis, nullo situ obductis, reponãtur. Nõnunq̃ charta aut foliis semina, vt perennẽt, aptè iuuoluũtur. Liquidis medicaminibus défior materia, argentea, vitrea, aut cornea cõuenit. Fictilis etiã, si modò rara nõ sit, accõmodatur: & lignea, præsertim è buxo: sed ęnea vasa ocularijs medicamẽtis liquidísq;, & oĩbꝰ iis quę aceto, pice liq̃da, aut cedria cõponũtur. Adipẽ autẽ & medullas stagneis vasis recõdi cõuenit.

Iris.

*ἃ μὲν οὖν ἐυώδη ἐστὶ, στοιχάς, χαμαίδρεις, πόλιον, ἀβρότονον, σέριφον, ἀψίνθιον, ὕσσωπον, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, συλλέγειν δεῖ, ἐγκύμονα τ̃ σπερμάτων. αὐξη δὲ ποὶ τ̃ ἀποπτώσεως αὐτ̃ τὰς δὲ καρποὺς πεπείρους ὄντας, καὶ τὰ σπέρματα δὲ αὐχρόμενα ξηραίνεσθαι ποὶ τ̃ ἀποῤῥεῖν, χυλίζειν δὲ καὶ τὰς βοτάνας, ἀπτιβλάστων ὄντων τ̃ κωλλῶν, ὁμοίως καὶ τὰ φύλλα, ὅπως ὡς ἂν ἀκμὴν λαμβάνειν, τέμνοντας ἐν ἀκμῇ, *ἔπι τὸν κωλοὺς, τὰς δὲ εἰς ἀπόθεσιν ῥίζας καὶ χυλίσματα καὶ φλοιοὺς ἀφαιρεῖν αὐχρομένων φυλορροεῖν τ̃ βοτανῶν, καὶ τὰς μὴ καθαρὰς αὐτόθι ξηραίνειν ἐν τόποις αὔοτίστοις, τὰς ὡς μετεχούσας γῆς ἢ πηλ̃, πλύνειν ὕδατι. ἀποτίθεσθαι δὲ καὶ αὖθι, καὶ ὅσα ἐυώδη τυγχάνῃ ἐν κιβωτίοις φιλυρείνοις αὐοτίστοις, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐν χάρταις ἢ φύλλοις χρησίμως πρὸς διαμονὴν τ̃ σπερμάτων, ποὸς ὃ τὰ ὑγρὰ φέρμακα μὴ μόσει ὕλη πᾶσα ἡ πυκνὴ ἐξ ἀργύρου ἢ ὑέλου ἢ κεράτων γεγειν μένη, καὶ ὀστρακίνη ὃ ἢ μὴ αρτὶ εὔθετος. *ξυλίνων ὃ ὅσα ἐκ πύξου κατασκευάζεῖ· τὰ ὃ χαλκᾶ ἀληθείᾳ, ἁρμόσῃ πρὸς τὸ ὀφθαλμικὰ *φάρμακα καὶ ὑγρὰ, καὶ ὅσα δι' ὀξυς ἢ πίσσης ὑγρᾶς ἢ κεδρείας κατασκευάζεῖ. σέατα ὃ καὶ μυελὸς, ἐν κασσιτερείνοις ἀγγείοις ἀποθέσθαι δεῖ.

Περὶ